

שיל"ת

מלכ השחיטה בארצה"צ

מתוך ספר

להורות נתן

חלק שלישי

ישא מדברותיו בבירורי הלכה בענינים הנוגעים
לארבעה חלקי שולחן ערוך

★

מה שחנני השם יתברך בחמלתו עלי
הצעיר באלפי ישראל

נתן באאמו"ר הרבני הצדיק והחסיד המפורסם
מוה"ר עמרם זצוק"ל הי"ד געשטעטנר

אבדיק קרית אנווי בני ברק
ור"מ דמתיבתא פנים מאירות

מח"ס נתן פרו על מסכתות, להורות נתן על התורה, ונתן
לכתן על ספר תקפו כהן, מבעד לצמתך, מאורות נתן שבשו"ת
מאור החיים ב"ה, מקדש מעט, ושאר ספרים.

בני ברק

שנת ולהורות נתן בלבו (תשמ"ב) לפ"ק

ספר להורות נתן

חלק יורה דעה סימן לט

בעוה"י. כ"א שבט תשל"ט לפ"ק.

כאשר שהיתי בעיר פלונית *ציום טו"ב טבת השתא, נתקשתי ע"י יקירי העיר לבקר בבית המטבחים דשם כדי לעמוד על סדרי השחיטה. ואני לעשות רצון יראוי חפצתי ועשיתי כמזוקש, וההעכבתי בבית המטבחים במשך כמה שעות צעת השחיטה של גסות ועגלים. והצטחתי שאחר חזרתי לארה"ק חעלה על הכתב מה שמלאתי לנכון לעורר. וערס יחא כל שיה צקרתני בשני צתי שחיטה גדולים בארה"ק כדי להחלמד מהם למקום אחר. וזאת החורה העולה מכל מה שראינו בזה, כאשר אבאר בעזרת השי"ת.

הנה סדר השחיטה בק"ק הג"ל לריך תיקון רב, כי כפי המלצ
דכאידנא יש בו כמה וכמה פקפוקים ומהם המוריס
מאוד.

(א) **בראש** וראשונה אשר כל מלאכת השחיטה והבדיקה נעשית על ידי שוהט יחידי, כשנמשך שעות ספורות שוחטים כמה עשרות בהמות ועגלים, ואין בין שחיטת בהמה אחת לשניה אלא זמן קצר בלבד, ובאותו הזמן לריך השוחט לבדוק את הסכין ולהכינו לשחיטת הבהמה הבאה. והנה מבואר בשו"ע יו"ד (סי' ה"י ס"ט) לענין בדיקת הסכין ח"ל, "ויבדוק לאע ובכוונת הלכ שלא יפנה לבו לדברים אחרים". ולהלן שם (סי"ז) כתב "והרבה לריך ישוב הדעת ויראח שמים לבדיקת הסכין, הלא הראה כי יבדוק אדם פעמים שלש ולא ירגיש בפגימה דקה ואחר כך ינאלאה, כי הכין לבו באחרונה, ובחינת חוש המישוש פני כוונת הלכ". והב"ח שם כתב, שאע"פ שיפנה מחשבתו לדין

* הגאון המחבר שליט"א היה אז בארצה"ב וביקר אח בית המטבחים של "השחיטה המהודרת" ביותר בעיר נוא יארק ועוד הרבה יוחר מהכתוב כאן, ידוע הוא להודיעים אח המצב דפה.

צדיקה הסכין לא ירגיש בפגימה אם לא יכוין לבו בצדיקתו
 עכ"ל. והש"ך שם (סק"ל) הביא בשם מהרש"ל, שהרבה לקרוא
 חגר על שזודקין הסכין במהירות וכלי כוונת הלבו ושראו להזכיר
 ולהקפיד עליהם בדבר זה עכ"ד. ובשמה חדשה שם (ס"ז)
 כתב "שיצדוק מחון מחון וכוונה גדולה בלב פנוי מכל מחשבות
 וכו', ולכן אין למנות על זה כי אם יראי שמים ביותר וחרדי
 על דבר ה' ואינם נבהלים ונחפזים בדעתם". ובס' דעת קדושים
 והוצא בדרכי תשובה שם (סק"ם) כתב, שאם יש חשש היסח
 הדעת כל שהוא או עירוד כל דכו באלמע הצדיקה לריך לחזור
 ולצדוק אפילו כמה פעמים עכ"ד. ומכל זה מבואר כי צדיקה
 הסכין לריכה להיות במחיות גדולה ובלב פנוי מכל מחשבות
 וכלי חשש הפרעה. ונודון דין שאחרי שנגמרה שחיטה בבהמה
אחת עובר רק זמן קצר וכבר הבהמה השניה מוכנה לשחיטה —
ומכל שכן גבי העגלים אשר הם מוכנים לשחיטה זה אחר זה
בהפסק זמן קצר יותר — ואם ישחכה השוחט בצדיקה הסכין,
יעוררו הפועל הנכרי המכנים את הבהמות לאמור עמוד ועשה
מלאכתיו, ואף אם הצדוק לא ישעה לדבריו מכל מקום בהכרח
הוא חושב מחשבה שלא להשכות את שחיטת הבהמה הבאה
יותר מדי, כי אי אפשר לעכב את שרשרת השחיטה זמן רב מדי,
וגמלא שאין לבו פנוי מכל מחשבות בשעת צדיקת הסכין, וכבר
כתבו בספרי השו"צ דעיקר השחיטה והערופות הוא הסכין.
 (ב) זאת ועוד, כתב בדרכי תשובה (סי' ח"י ס"ק קע"ה) ח"ל,
 לריך השו"צ ליזהר שכשידו עייפה שלא יצדוק הסכין
 אז, ואם צדק הסכין ציד עייפה ה"ז בחזקת שאינו צדוק ככל
 האורך, כי ידוע דכשהיד עייפה אין מרגישין בה כל כך, ולכן
 פשט הוא שלריך השו"צ ליזהר כמה שאירע כמה פעמים
 שנתקלקל הסכין עד שלריך השו"צ לחכך הרבה בהסכין על ידו
 עד שמעמידו על תילו כראוי, שלא ישחט חיבך רק לאחר שימתין
 קצת להניח ידו עד שירגיש שאינה עייפה ואז יצדוק הסכין
 וישחוט, וכמש"כ ציד אפרים לעיל (סי' א') ובדעת קדושים כאן
 (סקכ"ג) שהוא שכיח דע"י עייפות ההיתוך לא ירגיש בפגימה
 והבהרשבה היא רק ביישוב הדעת בלא עייפות וכו', שוב מלאחתי
 בס' אור זרוע ללדיק וכו' שמחיר שלא יצדוק השו"צ סבינו חיבך
 לאהר הכשחזה רק ירגיע ויניח זמן מה כדי שלא יהיו אבריו

כבדים עליו מחמת ההשחזה, וכן כשהוא בא מן הדרך או ממלאכה שהוא עובד בה ירגיע עלמו קודם שיבדוק סכינו לפחות כמו חלי שעה עכ"ל הדרכי תשובה. והנה צדון דידן ששוחטין מקודם כמה עשרות גסות ואחר כך עושה השוחט בדיקה פנים וכשגמר הבדיקות שוחט כמה עשרות עגלים, והכל נעשה בצריזות ובמהירות, הנה איכא חשש גדול שאחר שהתעסק בידיו לשחוט ולבדוק במשך כמה שעות, מתעייפת ידו של השוחט, וכשמגיע לשחיטת העגלים ידו עייפה מרוב העבודה, כי אין זמן להפסיק בין הפרקים, ואיך תועיל אז בדיקה הסכין. ועוד דמבואר בשו"ע (סי' א' ס"ח) דשיכור לא ישחוט שרגיל לבוא לידי דרסה, וכחז' העו"ז (סקי"ח) מטעם שאצדו כבדים עליו עיי"ש. וא"כ כשדו עייפה מחמת שהתעסק בה כמה שעות איכא גם השש דרסה.

ג) וכדי להגלל מכל החששות האלו מן ההכרח להעמיד לכל הפחות שני שוחטים לכל שחיטה, והאחד יעסוק בשחיטה בלבד והשני יעסוק בבדיקה הסכינים בלבד, ויכינו כמה סכינים כדי שהבדוק יוכל בכל שעה ליחן סכין בדוק בידו של השוחט, ושיוכל לבדוק את הסכין בניחותא בלי מהירות ופזיזות. ועל ידי שיכינו כמה סכינים יוכל השוחט ליקח לכך בהמה סכין אחר, ועד שהשתמש בכל הסכינים המוכנים כבר גמר הבדוק את הכנת הסכין החדש בניחותא. ועיי"ז יכול השוחט לשחוט בישוב הדעת כי לא יהא מועל עליו בדיקה הסכין ותיקונו בין בהמה לבהמה, וכל מעיינו יהיה רק במעשה השחיטה, וכמו כן הבדוק יהא כל מעיינו בבדיקה הסכין בלבד, וטובים השנים מן האחד. ואי לאו דמסתפינא שאין הצור יכולין נעמוד בהולאות הוב חמינא שצריכין שיהיו שלשה שוחטים, כדי שהאחד ישחוט והשני יבדוק הסכינים והשלישי יעסוק בבדיקה פנים, כי השוחט שעושה בדיקה פנים לארבעים או חמישים בהמות בזו אחר זו ידו מתעייפת ועכ"פ הרגשתו נפגמת, ואם מיד אחר כך יעסוק בשחיטת העגלים או בבדיקה הסכין איכא למיחש

לשייפות ה"ד. ונשחיתה גדולה כזו מן הראוי לעשות כן. ובארה"ק
 ראייתי שיש צדק מיוחד לצדיקות הריאות והוא אינו שוחט ולא
 צדק סכינים, או שצדק הריאות ששחט מקודם אינו שוחט שוב
 אחר הצדיקות. וכך הוא הדרך הראויה.

ד) ובאמת שכבר נהגו מקדמה דגא צקהלות ישראל שאין שוחט
 יחיד ראוי לשחוט, וכמשי"כ בחשו"י חתם סופר
 (יו"ד סי' י"ג) כי צד"ק פפד"מ תיקן ההפלאה ז"ל שאפילו
 שום טוף לא ישחטו צלי שנים צדקין הסכין לפני השחיטה,
 וצד"ק פרעשצורג החמירו רק בגסות, וכחצ החת"ס שהוא מנהג
 ותיקין והרצ שהיקן צקהלותו גם צדקות כן יאושר חילו עיי"ש.
 וכ"כ צ"י שמה חדשה (סי' ח"י ס"כ) "וראייתי במקומות
 החרדים לדבר ה' ממניס שנים, וטובים השנים מן האחד ואיש
 את רעהו יצורו ויזהירו". וכ"כ הפרמ"ג (שם שפ"ד סקכ"ט)
 דעלשוי שצבוע"ר רבו המחפריים ראוי לחקן שיכיו שנים אלל
 השחיטה עיי"ש. וכ"כ צשו"ת דברי חיים (ח"א יו"ד סי' י"ב)
 שמהג עירו שאינם שוחטים רק צלירוף שני השוחטים ואם
 אחד טרוד לריך אחד מהצ"ד לילך עמו לצית השחיטה עיי"ש.
 וכ"כ להחזיק במנהג זה צשו"ת מהר"ם שיק (יו"ד סי' ה')
 וכחצ שהחיוצ על כל צ"ד להקים הדח בגדר וסייג צענין כזה
 והוא בכלל ארור אשר לא יקיס וכ"י עיי"ש. וצ"י דעת תורה
 (סי' ח"י סקל"ח) הביא שכן הוא חקנה הקדמונים עיי"ש.
 ועיין סי' דרכי חצובה (סי' א' ס"ק רע"ו) ובהכפוח שצבו"ס
 שם שהביא כן מהמה מקורות עיי"ש! ומעשה אס צומניהם
ששחטו צקהלות רק צהמות מועטות צפעס אחת, וצין שהיעת
צהמה לצמה עבר זמן ניכר עד שקשרו את הצמה והכינוה
לשהיטה, ומי"מ חקנו שלא ישחטו אלא ע"י שני שוחטים, והוא
להירוח יחירה, מכשי"כ צנדון דידן שהשחיטה נעשית צמהירות
ואין הפסק צין צמה לצמה אלא זמן קצר צלצד, הרי ודאי
שהחיוצ גמור הוא שלא לשחט אלא ע"י שיטמדו שם לפחות שני
שוחטים. ועיין צשו"ת דברי חיים (ח"א יו"ד סי' ח') שכתב,
 כי ידוע שצצית המצנחיים יש כמה מיני ענינים מלצקת הצצחים
 ומצברי הצלים ושם טרדות ולצקות וצבלות שונות, ולכן לריך

השוחט ליישב דעתו ולא להבהל עי"ש. ומכש"כ בנדון דידן אשר
 בבית המטבחים נעשה עבודה רבה ושי הרבה פועלים גויים
 עומדים לפופים, ועושים מלאכתם בצבילות ובחפזון, ואם
 מהעצבת מלאכתם על ידי שאין השוחט מזדרז לשחוט ולכן הם
 מהעצבים צמלכת ההפשטה וכו', הרי הם מרעימים צקול לאמור
 כלה מלאכתך, ולריך שהשוחט לא יחת מקולס ומהמוגם לא
 יענה, ולא ישחוט עד שימלא את הסכין מחוקן לשחיטה. מימ
 איכה למיחש פן ירך לבבו מחמת צבילת הצעקים. ולכן צביל
 כעס זה צביל לריך שיהא שוחט שני צלדו כי עוצים השנים
 לעמוד מול המרעימים, ומכל זה צרור אשר חיוז גמור הוא
 להעמיד עוד שוחט לצדו של השוחט הראשון, והאחד ישחוט
 והשני יצדוק את הסכין.

(ה) והענין השני העטון חיקון, הוא מקום עמידת השוחט
 בצעת שחיטת העגלים, אשר הוא כעת סמוך
 ונראה למקום עמידתם של הפועלים הנכרים העושים את
 מלאכתם שם, ומכאן המחזים מים על העגלים השחוטים מיד
 אחרי שחיטתם, ומקום החזת המים הוא כשחים שלש אחת
 סמוך למקום השחיטה — ולא יתכן כלל לשחוט במקום שהשוחט
 אין לו יישוב הדעת ועלול להבהל מנחמת המים או מלעקת
 הפועלים, ואף אין לו מקום משומר והגון להניח שם את סכין
 השחיטה. ועיין בפחמי חשוכה (סי' י"א סק"א) בשם שבות
 יעקב (ח"ב סוס"י ס"א) שאם כנה הנר צלילה צאלמע השחיטה
 הרי ע"י כביית הנר נצטח השוחט חוך השחיטה ועושה שהייה
 וטריפה עי"ש. וא"כ פשוט דאסור לשוחט לעמוד במקום שיכול
 להבהל. וגם צדיקת הסכין לריכה ישוץ הדעת ולא יתכן זה
 במקום צבילה. וכיוצא בזה מצוחר צש"ע יו"ד (סי' קל"ח סל"א)
 שלא תעמוד ע"ג כלי חרס ולא על גבי צקעת ותעבול שמה תפחד
 שלא תפול ולא תעבול כראוי. וכן שם (סל"ד) לא תעבול במקום
 שיש חשש שיראוה בני אדם מפני שמחוך כך ממחרת לעבול
 ואינה מדקדקת בצבילה עי"ש. ועיין ש"ס נדה (יג.) דכשעומד
 על הגג במקום ציעותיתא לא אחי להרהורי עי"ש. הרי דציעותיתא
 מצטלח מחשבת הלבו. וא"כ פשוט שהשחיטה וצדיקת הסכין
 צריכין להיות במקום שאין שום חשש לציעותיתא ולהפרעה כל

שהוא, ולא יתכן לעשותם במקום שמזויים סמוך לו שפעלים
 נכרים רבים העלולים להתקל בו. וזכל צחי השחיטה צארה"ק
 ראיתי שיש להשוחטים מקום מרווח לעמוד רחוק משאון בעלי
 המלאכה האחרים, אשר שם יש מקום להנחת שולחן ועליהם
 מונחים הסכיני כ' בלי חשש שיפלו או שמישהו יגע בהם, ושם
 עומדים השוחטים בין שחיטה צבחה אחת לשנייה צבשקט ובעת,
 ואינם ניגשים למקום השחיטה אלא כשהצבחה כבר מוכנת
 לשחיטה, וגם שם יש להם מקום מרווח לעמוד בלי חשש דחיפה
 או נגיעה כל שהוא. ועל כן חייבים לתקן את מקום שחיטה
העגלים שחיה מחילה בין מקומו של השוחט לבין מקומו של
שאר הפועלים, והשוחט לא יוכל לראות צבחה השחיטה אלא את
הצבחה בלבד, וגם יהא לו מקום מרווח לעמוד בין שחיטה
צבחה לצבחה ולבדיקת הסכין ביישוב הדעת ובמתינות ולא
בין המולה שאר הפועלים. וצאמת שגם מקום עמידת השוחט
בשחיטת הגסות הוא קטן מאוד ואף שהוא מקום סגור אבל
 הוא עומד סמוך להכרי המכניס את הצבחות העומדות לשחיטה
 לחוך בית קבול בו עומדת הצבחה צבחה השחיטה, והנכרי
 עומד סמוך לו צבחה צדיקת הסכין, ויש חשש שאם ישהה
בבדיקה יעוררו הנכרי למהר מלאכתו. ולריכין להתקין שהשוחט
 יהא לו מקום מרווח וסגור לעמוד בין שחיטה צבחה לצבחה
 אשר שם יוכל לצדוק הסכין בצרחת הדעת רחוק משאר
 הפועלים. וגם יהא לו מקום מרווח להניח שם את הסכינים
 על שולחן מיוחד לכך.

(1) עוד זאת לריך היקון — סדר ההשגחה על הצבחות הכשרות
 לבל יהערצבו עם העריפות. כי כפי מה שראיתי חין

שם אלא איש אחד שהוא מושכר ע"י בעל האטליו, המחטים את
החתיכות השונות במספרים למען דעת לאן הן שייכות. אולם
כפי שראיתי הוא מוכרח לעשות עבודתו בחפזון גדול כי הצבחות
והחתיכות מונחות על מסילה המחנענעת ונוסעת בלי הפסק
ואם לא יחטים את החתיכות במהירות תמלאנה החתיכות ממנו
והלאה, ויש חשש גדול שמחוך הצבחות והחפזון יוצאו לידי
הקלה של עירוב חתיכה של עריפה בין הכשרות, ולא יתכן כלל
להשאיר דבר זה לעבודתו של איש אחד בלבד. ולכן חייבים

להעמיד זה משנת, שיהקן כידורים נאותים ויעמוד על המשמר
שלא יוכל לביא לדי ערצוב וטויזים השנים מן האחד.

סימן מ

— המשך החשובה הקודמת —

(ז) והנה צהורה אמת כתיב בה, ולכן לא אכחיד תחת לשוני
כי יש לפקפק מאוד על מה ששוחטין את הצבמות
כשלאחר מלמעלה והסכין מלמטה — דהנה מצואר בש"ך (סי'
ו' סק"ח) דלכתחלה אין לשחוט כשלאחר הצבמה למעלה ואף
כשחופס הסכין צידו משום חשש דרסה עיי"ש. אלא שכתב
הצב"ש שס (שמ"ח ס"ז ותצו"ש סקט"ו) שאם ראש הצבמה
קשור היטב למעלה באופן שאי אפשר לו להכניד כלל על הסכין
ה"ז מותר אף לכתחילה עיי"ש. ובנדון דידן שראש הצבמה
נחפס בשעת השחיטה בין מלקחיים המחזיקים את הראש, הוי
ליה כקשור למעלה דשרי. ובדאי שעל זה סמכו מלכתחלה לשחוט
באופן כזה. אולם יעויין בדרכי תשובה (סי' ו' סקמ"ז) שכתב
בשם סי' מנחת הזבח, דאף כשקשר הראש למעלה אין לשחוט
כך כי אם בשעת הדחק כגון שאי אפשר להפיל את הצעל הוי
לאיזו סיבה, וכהנ שביודע מהות הענין לא יקול עלמו לשחוט
כן דכשהצבמה עומדת ולוארה למעלה והסכין למטה, מיד
כשמתחילין לשחוט היא נרתעת ואוחזתה חולשה ליפול לארץ
ומכבדה על הכסין ויש בה דרסה גמורה, וגם צקל יכול לעשות
שהייה ובאר קלקולים, לכן המחמיר שלא לאכול מצטר הנשחט
כן הצוא עליו צרכה עכ"ד. והנה חששא זו איכא גם בנדון דידן,
כי המלקחיים החופכים את ראש הצבמה בשעת השחיטה אינם
אוחזים את הראש באופן מוחלט עד שלא הוכל הצבמה להזיז
ראשה כלל, כי צעיני ראיתי שגם אחר תפיסת המלקחיים עדיין
צבחה של הצבמה להזיז ראשה, והשוחט היה צריך להחליק על
לוארה כדי להרגיטה שלא תזיז ראשה בשעת שחיטה. חב מוכיח
כי גם אחר תפיסת הראש עיי' המלקחיים עדיין צבחה של
הצבמה להחזיק לוארה וראשה, והצבמה שולעת גם אז על
שריריה (מוסקל בלע"ז), וברגע שמתחילין לשחוט מתרפה כחה
של הצבמה ושריריה נופלים ומכנידין על הסכין ואיכא חשש
דרסה וכחש"כ בסי' מנחה הזבח הג"ל. זאת ועוד, כי על ידי

ששוחטין מלמטה למעלה או צאלכסון נאין השוחט להתכופף ולעקב גופו בשעת השחיטה, והנה מצוואר צבאר היעב (סי' כ"ד סק"ג) צבב כנסת הגדולה להזהיר לשוחטים שלא ישחטו מיוצב כי היציבה מציאה לידי דרכה. והפרי"ח כתב דנדיענד כל שידוע לו שלא דרב מיתה. וצפרמ"ג (שפ"ד סק"ה) כתב דאין להחמיר צדיענד צהפסד מצובה ואף בלא הפסד מצובה יש לצדד אם יודע שלא דרב שיי"ש. ודרבי תצובה כב (סי'ק ל"ה) כתב שצמדינתו נובגין נהחמיר שלא לשחוט ציציבה שיי"ש. ומעשה כצמתכופף למטה בשעת השחיטה ומעקב גופו, איבא למיחש פן עיי"ז אינו יכול להרגיש אם אינו צא לידי דרסה, ומי נתן לנו רשות לשנות את אופן עמידת השוחט בשעת השחיטה מהאופן שנהגו צו מאז ומעולם, וכבש שהנהי"ג חשש לדרסה כששוחט ציציבה שמה ניחוש גם אהחו כששוחט צכפיפת קומה וצבעקימת גופו, דשמה גורמת עקימת הגוף שהשוחט לא ירגיש צשלימות את הנועות ידיו ואלצעותיו ועיי"ז אינו מרגיש צדרסה. [כעת מלאתי צשי"ת מאזנים למשפט שדן צענין השחיטה צמדינת קנהה שהצואר למעלה והסכין למטה].

ח) ולכן נראה לי שיש להשתדל מאוד לחפזר לשחוט כנהוג בכל הפולות ישראל מאז ומקדם, דהיינו שהצואר מלמטה והסכין מלמעלה והשוחט לא ילעך לעקב גופו בשעת השחיטה — והיינו שיש להתקין את צית הקיבול אשר הצבמה נכנסת צו בשעת השחיטה, צאופן שהצית קיבול כולו יוכל להתהפך אחרי הצבמה נכנסת להוכה, כך שתהיינה רגלי הצבמה למעלה וראשה למטה, וכאשר ראיתי צתי קיבול כאלה צארה"ק.

ט) גם ראיתי לעורר צמה שנהוג שהשוחט בשעת השחיטה אוחז את הסכין צידו הימנית, ואילו צידו השמאלית מחזיק כלי אשר צו הוא מגרד את צואר הצבמה לפני השחיטה כדי שיהא נקי ולא יפגוש הסכין, ומקודם הוא מגרד ומקרה את הצואר צכה צידו השמאלית ומיד להארו הוא שוחט — ולדעתי אין זה מהכונן, כי השוחט לריך שיכוין ידו ודעתו בשעה שהוא ניגש עם הסכין אל הצואר כדי לשחוט צאופן שלא יהא חשש דרסה, ולריך שיסיס דעתו ולצו שיוכל לשחוט על ידי הוצאה

והולכה בלבד בלא דרסה. ברם אם הוא מגרד מקודם אה
 הואר הבהמה בידו השמאלית בכפיפת גופו וזכת, ומיד ברגע
 שלאחריו הוא מקרב את הסכין שבידו הימנית אל הלאר ושוחט,
 איכה למיחש בלא יוכל לשים לב ולא יוכל לאמן ידו כהוגן כדי
 להבטיח שלא ישחוט אפילו כל שהוא בדרך דרסה — ואין אדם
 יכול לכונן שהי כוונתו כאחת, עיין הוס' מועד קטן (ה:): ד"ה
 לפי, וראב"ד (ה' פרה אדומה פ"ז ה"ג) — ואף שאינו שוחט
 אלא לאחר שסיים את גירוד וניקוי הלאר, מ"מ כיון שהשחיטה
 נעשית מיד תוך רגע כמימריה אחרי הגירוד, איכה השחט הי"ל.
ולכן הוכיח הוא שהניקוי ייעשה ערב שוקה השוחט את הסכין
 בידו, ובארה"ק ראינו שמנקין ע"י התזת מים מתוך לנוח על
 הלאר, וזה נכון עפי כי ההתזה אינה דורשת התאמנות של
 הבוף משא"כ כשמנקין ע"י מגרד. ועל כל פנים לא יקה השוחט
 את הסכין בידו עד שנגמר הניקוי ואין בידו השמאלית כלום.

ולמסקנא דמילתא יש לעשות את החיקונים דלהן --

(א) בכל שחיטה יעמדו לכל הפחות שני שוחטים, כשהאחד
 שוחט והשני צודק את הסכין, ויכינו כמה סכינים
 כדי שיהיה תמיד סכין צדוק מוכן לשחיטה, והצודק לא ילעוך
 למחר לגמור את צדיקת והכנת הסכין, אלא ייעשה הכל
 במהירות גמורה ובישוב הדעת. ומה עוב אם על גביהם יעמוד
 מו"ל שישיגה שהכל נעשה כהוגן. ואין להרשות בשום פנים

לשחוט ע"י שוחט אחד בלבד.

(ב) בין גמר צדיקת הפנים של הגסות לבין התחלת שחיטת
 העגלים צריך שתהא הפסקה לפחות חצי שעה, כדי
 שבאותו זמן יוכל השוחט לנוח ממלאכתו, וגם להצודק את הסכין
 יהיה זמן להכין את הסכינים כדבעי וגם להנפש ממלאכתו.
 (ג) יש לתקן את מקום שחיטת העגלים באופן דלהן — ראשית
 יש להקלות מקום מיוחד צפינה רחוק מהפעולות
 האחרים, אשר במקום ההוא יוקף עם מחילה גבוה, ושם יעמוד
 שולחן אשר עליו יוגחו הסכינים ושם יעמוד מי שצודק את הסכין
 ויכין את הסכינים בשביל השוחט, וגם השוחט יעמוד שם בין

שחיעת עגל לעגל. ויהא שכ מוכן גם כסא למוח. ושנית יש להעמיד מהילכה גבוהה סביב מקום עמידת השוחט בשעת שחיטה העגלים, כדי שלא יראה לפניו את הפועלים בשעת השחיטה ולא יהא חשש שיצטבל ממלאכתם או מהתזת המים, וחייבים לתקן שהשוחט והבדוק את הסכינים יהיו נפרדים משאר הפועלים מהם ומהמונם. ודבר זה הוא חיוצ גמור. וזאתה שגם במקום שחיטת הגסות יש להשתדל לעשות מקום מורוח כני"ל להשוחט והבדוק, ולשם זה לריך לסלק את הכותל ולתקנו בצורה גאוה.

ד) צריך להעמיד משגיח מיוחד שיעמוד במקום שהצבחות השחוטות עולות על המסילה הנוסעת, וישגיח שהאזנים החתוכים לא יוכלו להתערב. גם לריך שיעשה סידורים מהאימים ע"י החקיקה מספרים על הצבחה ועל החתיכות כדי שלא יוכל לבוא לידי תערובות שום אופן. ואין לסמוך בזה על איש אחד בלבד, כי מלבד האיש המחזיק את החתיכות לריך שיעמוד שם משגיח מיוחד.

ה) יש לתקן שהשוחט ישחוט את הצבחות באופן שהאזר יהא למטה והסכין מלמעלה, וכמו שכתבו מקדמת דנא וכן נוהגין בכל ארצה"ק, ואפשר לתקנו במחצן לא רב על ידי שנית הקיבול שבו עומדת הצבחה בשעת השחיטה יוכל להתהפך ע"י לחיצת כפתור, כלומר שאחרי שהצבחה נכנסה לתוך הצית קיבול תהפך הצבחה כדי שראשה יהא למטה. ובארצה"ק מלויים צהי קיבול גם בצורה אחרת ואפשר ללמוד מהם איך לעשותה.

ו) ניקוי יאיר הצבחה ייעשה ע"י נחיצת מים מלגור לפני השחיטה ערם שלקח השוחט את הסכין צידו.

בדיקת החון של הריאות לא הספקתי לראות, אבל אהשוב לבטח שכאשר יימצאו שני שותעים תיעשה גם זאת כראוי.

ולסיום דברינו אוביף, כי ידעתי שעל ידי החיקונים הנ"ל יאטרכו להוציא הוצאות כספיות לצורך השחיטה יותר ממה שהוציאו עד הנה, אולם אין ליצור עני, ולא יתכן שצטיר גדולה כק"ק פלונית, אשר מלויים צה הרבה הלמידי חכמים ואנשי מעשה ויראי ה' לא תהא אפשרות להתקין סדרי שחיטה

כדצפי למיכויו. ואם מהדרים להקפין אה לרכי הבית הגשמיים
 שיהא הכל על מכונו בלי שום פקפוק ואף יותר מן ההכרח, על
 אחת כמה וכמה שהייעוד לחקן את השחיטה שהוא היסוד
 לכשרות המאכלים שהוא בלא שום פקפוק. וכדי שכל החיקונים
ייעשו ויבואו על מקומם, העלה היעולה למנות ועד של צעני
בחים ובני תורה אשר ידאג לנצל את כל הניל, ואנשי הועד
שם באי כחם של הצבור ישלמו את משכורתם של העוסקים
בשחיטה, וכמו שהיה מאז ומעולם בכל קהלות ישראל, שהחזקת
השוחטים והמשגיחים מועלת על הקהלה, ולא יהיו תלויים בשום
דעת יחיד. ואין ספק שעל ידי רצון עיב אפשר לחקן הכו
 באופן שלא ייגרם שום חיזק לא לנצל האטלח ולא להשחטיה
 ולהעוסקים צענין השחיטה, והכל על מקומו יבוא בשלום,
 והאמת והשלום אהבו.

ופשוט שאין לדון ממה שצמיים הקודמות לא נעשו תיקונים
אלו עיי רבנים גאונים, כי באותם הימים היתה
השחיטה מועטת ויהי אפשר להזהר יותר ממכשולות, ועוד
דאין דנין אפשר משאי אפשר כי הקהלה היתה קטנה והאפשרויות
הכספיות היו מלומלמות ושעת הדחק שאני. אבל כעת שהשחיטה
גדלה והרחיב הי להקהלה הקדושה ופרינו בארץ, עייז גדל חשב
המכשולות, וכל מי שיראה הי נוגעת ללצבו הייב לעשות כל
מאמץ כדי שיעשו כל החקונים המזכרים, וברוך אשר יקים את
 דברי התורה הזאת חכות הרבים תלויה בו בזה ובזה.

דברי המדבר בצדקה למען תקנת הרבים חותם בברכת
 התורה.

שחיטת ואכילת בשר כהלכתה

כאנו לסדר מה בין בשר בהמה לבשר עוף וממנו יראו כי הנמנע מבשר בהמה שומר מצרות נפשו ונפש ביתו וניצול מעשירות חששות רציניות. נעשה ע"י צוות שוחטים ומומחים:

בשר עוף	בשר בהמה
<p>סכינה קטן וקל בניקל להעמידה חדר וחלק כדבעי.</p>	<p>(א) יש לה חליף גדול מאוד שקשה להעמידה חדר וחלק. כשנפגם, ונסיון גדול לטרוח להחליקה ביש לה פגם קטן.</p>
<p>בדיקתה קל מאוד בלי קישויים-וכל נער יבדקם. ואין לה אורך רק קצת.</p>	<p>(ב) בדיקתה כהוגן קשה-לרוב חריפתה וגם צריכים לכדוק אורך גדול, והרבנים מפקחים מתייראין לדחוק הציפורן היטב על הסכין מחמת חריפתה.</p>
<p>אין בודקין אחר כל עוף-הסכין קצר-הבדיקה ניקל-ואינו מזיק הצפורן.</p>	<p>(ג) שוחטים העוסקים בשחיטת בהמה צפורנם מתקלקל בזמן קצר כיון שבודקין אחר כל בהמה ממש, סכין חדר ואורך ושוחטים בהמות למאות בכל יום.</p>
<p>העוף צוארה נקי ואין שום קלקול.</p>	<p>(ד) צוארי הבהמות מלוכלכים - בפרט בימות החורף - כחול ועפר (ונשאר לכלוכית גם אחר הדחת הצואר במים) ופוגם הסכין מיד והשוחט צריך לנצל זמן שניתן לו לנוח בין שחיטה לשחיטה (שלא</p>

בשר עוף	בשר בהמה
	<p>יהי' עיף) להעמיד סכינים, ולפ"ז עובדים כמ"פ ח' וט' שעות רצופים-חלק בהשחיטה-וחלק בהעמדת סכינין.</p>
<p>לא שייך אצל העוף כלל.</p>	<p>ה) בשחיטת בהמה מדרקין לשחוט לצד מעלה כל מה שיכול שלא יפול הרבה בשר לחלק הראש, וגורמת הגרמות כידוע.</p>
<p>אצל העוף תופס הראש בידו ומרגיש אם נדה העוף ויש לחוש לשהייה או דרסה.</p>	<p>ו) בשחיטת הבהמה אין השוחט תופס בידו רק הסכין לא הבהמה וקשה להרגיש לפעמים שהייה ודרסה, (ועי' שמ"ח ואחרונים).</p>
<p>אצל העוף זורקין העוף הקטן לקופסא המיוחדת לטריפות ונפרד כולו משאר העופות.</p>	<p>ז) אצל הבהמה כאשר נתנבל אצל השחיטה, או מצאו טריפה לאחר השחיטה נצרך זהירות יתירה שלא יתערבו החלקים הראש בין הראשים הכשרים, גוף הבהמה עם השאר ועוד, כי כל חלק ניתנת למקום אחר.</p>
<p>לא שייך אצל עוף.</p>	<p>ח) אין סכינים נפרדים-לחתיכת חלקים שמחוכר שם חלב ולשאר צורכי חתך (ובחולין-הטבח צריך ג' סכינין).</p>

בשר עוף	בשר בהמה
<p>י"א שאין שחיטתה מה"ת רק מדרכנן (עי' כנה"ג סי' כ"ט וב"ח ופמ"ג רי' ה' שחיטה).</p>	<p>ט) שחיטת בהמה מה"ת לכו"ע.</p>
<p>בעוף השוחט תוקף אגודל ורואה היטב היטב שחיטת ב' הסימנים עד שא"א לפקפק עוד.</p>	<p>י) בדיקת הסימנים לאחר שחיטה אם נשחטו רובן וצריכין להרגיש ביד וגם לראות בעינים אם נשחטו עכ"פ רוב ב' הסימנים וכבהמה מיד אחר השחיטה שוטף דם ממקום השחיטה בשטיפה מרובה עד שא"א לראות בעינים (ועכ"פ קשה מאוד) וגם הרגשה שביד נעשה בזמן ששטף גדול של דם שוטף על ידו והשוחט ממהר מאוד מטעם זה בבדיקה, (עי' שמ"ח סי' כ"ה, ועי' ט"ז שהביא בשם המהרי"ל, ועי' בתורת זבח, ובזבח שמואל, ועי' שו"ת כ"ס סי' י"ד עיי"ש).</p>
<p>כמובן שלא שייך אצל עוף.</p>	<p>יא) גוף הבהמה — הוא דבר הגדול וכבד מאד (לערך ח' מאות פונט-עד אלף, ויותר) ואצל הרבה מקומות (לפי מעטאד"ע של השחיטה) יכול הבהמה להכביד באמצע השחיטה חלק שלמעלה מן הסכין על הסכין וגורמת</p>

בשר עוף	בשר בהמה
	<p>שהייה ודרסה, (ע"י שמ"ח סי' ר'), זבחי רצון, שו"ת הרד"ם חיו"ד סי' ב', דרכ"ת סי' כ"ד, המנחת הזבח סיים ועלול עיי"ז לבוא לידי כמה חששות עיי"ש.</p>
לא שייך בעוף.	<p>(יב) בכמה מקומות הבהמות נשחטין תלויין ברגלים למעלה והראש למטה וגוי אוחו בראש בעת השחיטה, ונקרא "שחיטה תלוי" ויש הרבה פוסקין האוסרין זה (ע"י פקודת אלעזר וש"א ושו"ת אגרות משה).</p>
לא שייך בעוף.	<p>(יג) לאחר השחיטה עד שמגיע הבהמה למקום בדיקת הריאה נזרק ממקום למקום ע"י הגוים והרבה פוסקים חוששין לניתוק סירכות, (ע"י שו"ת מהרש"ם, שבט הלוי, וש"א).</p>
לא שייך בעוף.	<p>(יד) גוף הבהמה נחלק ונחתך לחתיכות הרבה ואם אצל בדיקת הריאה רואין שבהמה זו טריפה מצוי שבחיפוש אחר חלקי בהמה זו הנטרף טועין ולוקחין אחרת</p>

שחיטת ואכילת בשר כהלכתה

ה

בשר עוף	בשר בהמה
	והנטרף נשאר במקומו בחזקת כשר.
<p>אין מחויבין לבדוק ריאה של עוף, וגם אם בודקין כרגע אחד יבחיין הכל.</p>	<p>טו) פראבלעמען מרובין עם בדיקת הריאה, בדיקת פנים, ובדיקת חוץ-כמו החיפזון והבהלה-ידיעת המלאכה על בורי' - טירדת הגוים הצועקים נא! נא! מהר! מהר! שנתעכבים במלאכתן. ע"י הבדיקה-זכרון הסירכות בעל פה, ועוד.</p>
<p>לא שייך אצל עוף שכל עוף חי מחירו 25 סענט ועוד פחות מזה.</p>	<p>טז) אצל הבהמות נסיון גדול להטריף הרבה (במקום צורך) כיון שא"א לשחוט במציאות כמות גדולה בשעה אחד (פי' ב' מאות בשעה וכ"ש יותר) וגם הריעותות מצוי בהו כמו סירכות בריאה, שחיטה שאינה מהוגנת (מחמת לכלוך הצואר-וגם קושי השחיטה הגורמת לכך) יתדות בבית הכוסות, ובעה"ב צועק מרה כאשר מטריפין הרבה.</p>
	<p>יז) לדעת הדע"ת בשם כת"י הב"י בשם ב' מאות גדולים שבשחיטת כל בהמה יהיו עומדים ב' שוחטים</p>

בשר עוף	בשר בהמה
<p>בעוף הוא רק הידור לכתחילה ולא לעיכובא</p>	<p>ושניהם בודקין הסכין- ושנים בודקין הדיאה ואינו עפ"י רוב (ודבר זה גם להחח"ס, מהר"ם שי"ק, ד"ח, הפלאה, ועוד).</p>
<p>ולא כעוף</p>	<p>יח) לדעת הגרש"ק (בתקנותיו) אסור לבעל השוד להמצא בבתי מטבחיים ששוחטין ובודקין שם.</p>
<p>לא כן בעוף.</p>	<p>יט) ההשגחה אינה מעולה כ"כ כי כמעט כל הדכנים אין להם הכנה כמה שרואין, ולהיות משגיח טוב צריך ללמוד בפועל מלאכת הבריקה כמי שרוצה להיות בודק (שוחט ובודק זקן שעוסק כמלאכה זו כשלושים שנה).</p>
<p>לא שייך כמוכן</p>	<p>כ) השגחת הרב אצל שחיטה כאילו אינו דגם בזה א"א לו להיות מבין גמור דק בלומר ה' שחיטה ועסק בה בפועל ידיו ממש ובאותו הסיסטע"ם שעוסקים היום (גם זה מפי הג"ל) (ועיין לק' בקר' שמידה טובה באדיכות בזה ותבין).</p>

שחיטת ואכילת בשר כהלכתה

ז

בשר עוף	בשר בהמה
לא כן בעופות	<p>(כא) ההמסס ובית הכוסות צריכין בדיקה דמועט המצוי למצוא יתירות תקועות בהן.</p>
לא שייך בעופות	<p>(כב) ניקור החלב הנזנח ונפרץ מאד בעווה"ר בפרט בארה"ב, (והוא כרת דאורייתא).</p>
<p>לא שייך בעופות</p> <p>בעופות שמצוי גם בית השחיטה סמוך ונראה למושב בני ישראל מצוי יותר מבקרים והולכים, מאותן הנותנין השגחה על חנות.</p>	<p>(כג) אצל שחיטת הבהמות יש איזה רבנים מיוחדים ההולכין מזמן לזמן לראות (לפי הבנתם) אבל החנות (בוטשע"ר) שיש עליה השגחה מרב פלוני אין הכוונה שראו רב פלוני השחיטה ובדיקה דרוב מהם לא דרכו על מפתן בית המטבחיים, ואפילו דרכו הי' רק חר פעם -דיש טלטול הדרך גדול שהמקום רחוק, וגם אין מבינים הרבה, והסומכין עליהם כמפקחים על השחיטה טועה מאד שהשגחתם רק על מליחה והדחה הנעשה בחנות.</p>

בשר עוף	בשר בהמה
לא כן בעופות	<p>(כד) בזמן הזה אין רוב בהמות כשרות ובטל חזקת ימי קדם שרוב בהמות כשרות (בנ"י חודש אדר דף צ"ט ע"ב, שו"ת התעוררות תשובה ח"א סי' ק"ז).</p>
<p>בעופות יכול לקנות עוף שלם שעליה חותם הנחתך לאחר השחיטה.</p>	<p>(כה) ענין חותם על הבהמה אינם באופן נעלה כי בבית המטבחים נחתם על חתיכה גדולה (של כמו 200 פונ"ט) חותם שהוא כשר, וכאשר בא לחנות נחתך לחתיכות קטנות למכירה וליכא חתימה עליהן וכאשר נכנסין לחנות ליקח בשר צריכין להאמין לבעל החנות (הנוגע במסחר).</p>
בעופות אפשר למצוא.	<p>(כו) קשה מאוד למצוא כשר לכר"ע (פלא יועץ אות טרף).</p>
<p>רוחות קדושות נושבות בעוף (בעל הקנה בטעמי המצות מועתק בקסת סופר סי' ב' סק"ד).</p>	<p>(כז) נקרא בשר תאוה ומגשם אוכליה בימות החול (כתבי האריז"ל).</p>

געוואלד!!!

מען עסט טריפה

אלס כשר!

מכתב משנת תש"ל.

בעה"י יום א' י"ט למבנ"י ה' תש"ל
למע"כ הרב היקר כו'..... שליט"א
בתשובה לשאלתו ע"ד עיר ואם בישראל אשר בעוה"ר אין שום השגחה
על האטליזים ורבו הכשלונות כו' זוה כבר כמה שנים אשר יחידי סגולה
צווחו בזה ולית דמשגיח בהו ועדיין לא נושענו כו' ונפשו בשאלתו עד כמה
החיוב תוכחה במצב כזה ע"פ התורה. לענ"ד פשוט שהחיוב תוכחה במקומו
עומד מכמה טעמים.

ה"א שאפילו אם באמת המצב לא יתוקן ח"ו לעולם, מ"מ הרי כבר
אחז"ל בשבת דף נ"ה, שאמרה מדה"ד לפני הקב"ה אם לפניך גלוי
לפניהם מי גלוי ע"ש נוראות דבריהם ז"ל הקדושים.
ה"ב אפילו אם אין הדברים נשמעין לכלל הציבור מ"מ אין ספק
שעכ"פ הרבה מועיל לגבי יחידים משומרי התורה להזכירם על המצב
למען דעת להזהר ולעמוד על נפשם.

ה"ג באמת ישראל קדושים ורוצים בתיקונא אלא נדמה להם שהדבר
בלתי אפשרי ויש לקוות שבעה"ת סוף סוף יוסיפו להציל שולחנם של ישראל
מנבילה וטריפה חלב ודם וגיד הנשה ולסדר טבחי דיהושפט.

ה"ד שאפילו היה ברור שהמצב לא יתוקן ח"ו כלל ע"י המחאות הי'
ג"כ החיוב להרעיש ע"ז עכ"פ למען דעת כי תורתו של הקב"ה לא נעשית
הפקר ח"ו וכי אית דינא ואית דיינא. השי"ת ירחם להציל נפשותינו משחת
ולהשיב את הנדחת אחת לאחת לקבל תוכחה ושבח והיתה לקרי' נאמנה
והיא כפורחת.

הכו"ח בלב כואב ודואב על עלבונה של תורה הקדושה
המצפה לרחמי השי"ת ולגאולה שלמה במהרה בימינו אמן

יעקב ישראל קניבסקי

מיר דרוקען דא א טייל פון די הקדמה צום סה"ק
 „עח לעשות“, פון הגה"ק ציס"ע ר"ה מקאלאמייע זצ"ל
 וואס איז גילטיג אויך אויף דעם קונטרס.

מיין טייער ספר, וואס קאסט מיך זייער אסאך ביטול תורה און אָן א שיעור
 דמעות (טרערן). איך שיק דך אין דער וועלט אריין, און איך זאג דיר אָן אז דו זאלסט
 קיינעם נישט אויסמיידען, קיין גרויסע שטעט כו'. דו זאלסט אבער נישט זאגן אדער
 טראכטן, אז ביי דער היינטיגער פרעכער, פרייער און אומפארשעמטער וועלט, ווער
 וועט מיך אנווען, ווער וועט מיך אויסהערן, וואו וועל איך קענען פועל'ן גוטס. איך קען זיי
 נאך גורם זיין צו טאן מער און מער עבירות, ליצנות, ולעג שאננים, געלעכטער און שפאט
 כו'. ווייל אפילו לויט דיין מיינונג, זאג איך דיר אז דיין טירחא און דיין וועג וועט נישט
 זיין אומזיסט און נישט אומניצל'ך. ווייל אויב דו וועסט נישט פועל'ן ביי מענער, וועסט
 פועל'ן ביי פרויען וועלכע זענען ווייכהערציג; אויב דו וועסט נישט ווירקן ביי יונגע
 מענטשן, וועסטו ווירקן ביי אלטע; אויב דו וועסט נישט ווירקן ביי געזונטע וועסטו ווירקן
 ביי קראנקע און ביי מדוכאים ביסורים, די וואס זענען געפלאגט פון יסורים; ווי אויך ביי
 אזעלכע וואס זענען פארפאלגט פון די פגע'י הזמן, פון פארשידענע שלעכטע צופאלן.
 אבער לויט מיין מיינונג וועסטו מצליח זיין אין אלע דייע וועגן. פארכט דך נישט! זיי
 נישט באזארגט! שרעק דך נישט אפ! ווייל די אידישע קינדער האבן געהאט אן אור-
 אלטן פאטער אברהם, וואס די תורה שרייבט אויף אים „והאמין בה“, אז זיין גלויבן אין
 השם יתברך איז געווען פעסט און שטארק, ממילא איז דאך די אמונה איינגעווארצלט ביי
 אידישע קינדער בתורת ירושה, און זייער נאמען איז אויף אייביג, „מאמינים בני
 מאמינים“. דעריבער לויט מיין מיינונג וועסטו זייער א סך ווירקן. א סך אידישע קינדער
 וועלן דך קושן, און א סך וועלן ביים לייענען פארגיסן טרערן. און אפילו ווען געוויסע
 וועלן דך ווארפן צו דער ערד און טרעטן מיט די פיס, וועט אבער אויך קומען א צייט ווען
 זיי וועלן דך ווידער אויפהייבן און ליב האבן, ווייל די צייט איז שוין געקומען און עס
 דערנענטערט זיך אלעמאל נענטער און נענטער, אז די מענטשן זאלן עפענען די עיני
 השכל, די אויגן פון פארשאנד, און אנערקענען נאר דעם ריינעם אמת כו'. דעריבער
 טרעפט זיך אין דער היינטיגער צייט זייער אסאך הריסות און פירצות התורה און בפייה,
 גאנצע כופרים כו'. דער מארגן פון דער גאולה איז נישט ווייט, וואס דעמאלס וועט
 מקריים ווערן „רוח הטומאה אעביר מן הארץ“ — אז דער יצר הרע וועט אינגאנצן
 אפגעשאפט ווערן פון דער וועלט, ומלאה הארץ דעה את ה' — די מענטשן וועלן זוכן
 נאר צו דערקענען דעם ריינעם אמת. און אלע וועלן זיך באשטרעבן נאכצופאלגן די
 הייליגע תורה שבכתב ושבעל פה תנ"ך און די גמרא פינקטליך אָן שום ענדערונג וגרען
 (פארקירצונג), אויף וואס פאר אן אופן אימער. (נישט אזוי ווי אין געוויסע מדינות וואס
 דאס פרעמדע געזינדל זאגן אז זייערע „צדיקים“ האבן דעם כח צו פארענדערן דעם
 שולחן ערוך און צו צעברעכן). און מ'וועט זיך מער נישט לאזן פירן פון פארשידענע
 מסיתים, פארפייער, צו זיין פארשקלאפט צו אזעלכע מנהיגים וואס זייער גאנצער תכלית
 איז נאר להרבות כבוד ועושר, צו פארשאפן זיך כבוד און רייכטום, ווי די הבטחה פון השם
 יתברך איז „באחרית הימים ומל ה"א את לבבך“ — עס וועט קומען א צייט וואס השם
 יתברך וועט באשניידן דיין פארשטאפט הארץ, „כי עד ארגיעה לשון שקר ושפת אמת
 תכח לעד“ — די פאלשע צונג דויערט אזוי לאנג ווי אן אויגנבליק, אבער דער אמת
 דויערט אייביג. לכן מורא לא יעלה על ראשך, דעריבער זאלסטו דך נישט פארכטן, ורוב
 תצלח על דבר אמת, און דו זאלסט באגליקן אין דיין פארנעמען זיך; צו פארשפרייטן און
 פארברייטן דעם אמת.